

Az öt éves agyagosszergényi Közi Horváth József Népfőiskoláról

Beszélgetés Szalai Viktor alapítóval

Mátyus Aliz: Tagja voltál, Ditzendy Arisztiddal együtt a *lakiteleki Apor Vilmos Népfőiskolai Kollégiumnak*. Milyen összefüggésben van az, hogy te Agyagosszergényben elkezdted népfőiskolát építeni, azzal, hogy részt vettél az Apor Vilmos Közéleti Kollégiumon?

Szalai Viktor: Az Apor Vilmos Kollégiumban való részvételem a Gondviselésnek volt köszönhető. A jelentkezési határidő már lejárt három-négy napja, mikor én érdeklődtem, hogy ez miről is szól és van-e egyáltalán lehetőség arra, hogy még jelentkezsek. Utólag azt mondom, az egész Gondvi-

selésszerű volt. Kétfordulós volt a válogatás. Kellett küldeni egy írásbeli dolgozatot, illetve volt egy személyes találkozás, egy szóbeli. Utólag megtudtuk: háromszoros túljelentkezés volt. A Gondviselésnek köszönhetően bekerülhettem, a felvételi folyamat sikerült és részt vehettem a kétéves kollégiumi képzésen. Ez, ahogy a nevében is benne van, egy közéleti kollégium volt, mely valóban a közéleti felelősségvállalásra, szerepvállalásra és a vezetővé válásra készített fel bennünket. Szokták mondani a fiúkra, a férfiakra, hogy későn érő típusúak. Valóban. Meg kellett, elsősorban szellemileg érni ahhoz, hogy az ember már közösségben, és főleg egy közösségi vezetésben tudjon gondolkodni. A Lakiteleken megszerzett benyomások és az a lelki többlet mindig – amihez itt negyedévente a három napok során hozzájutottunk és hazavittünk magunkkal – segített ebben.

Nem telt el egy év sem, mert 2011. február végén indult az Apor Vilmos Közéleti Kollégium (AVKK) és 2011 őszén belefogtam a konkrét megvalósításba. Hat

köztiszteletben álló személyt kerestem meg Agyagosszergényben, annak ellenére, hogy akkor nem ott éltem, Sopronban laktam. Az erős lokálpatriotizmus – ami valószínűleg a neveltetéséből is adódik – nem engedte, hogy az általam indítandó népfőiskola ne Agyagosszergényben legyen, nem is tudtam volna máshol elképzelni. Éreztem magamban a hivatást, hogy valamit kezdenem kell az a megszerzett tudással, amit Lakiteleken magamba szívtam. Felkerestem egyenként a hat személyt (Póczáné Németh Alojziát, Czinder Györgynét, Édesanyámat – Szalai Istvánnét, Hadarits Kálmánt, Stangl Csabát és Szarka Gábor atyát), akikről azt gondoltam, hogy nemcsak a véleményük lesz fontos, hanem a tevékeny részvételük is majd egy leendő civil szervezet létrehozásában. Ők meglehetősen pozitívan és konstruktívan álltak hozzá. Ennek a megbeszélés sorozatnak az utolsó, hatodik állomása a helyi plébános, Szarka Gábor atya volt. Annak ellenére, hogy az előtte lévő öt ember, szinte lehet azt mondani, hogy maximálisan támogatott az elkép-

zelésben és a tervek megvalósításában, úgy voltam vele, hogy ha a plébános úr nem látja jónak, vagy nem érzi helyénvalónak vagy oda-valónak ezt a tevékenységet, akkor újra kell gondolni az egészet. Mégiscsak ő az a személy a településen, aki ismeri lelkében is a községnek a lakóit, és nyilván van egy elég jelentős rálátása arra, hogy mire van igény ott, nálunk, Agyagosszergényben. De hál' Istennek ő is pozitívan állt hozzá, és amiben tudott, segített. Így lett, hogy advent első vasárnapján, 2011. november 27-én összeült ez a hét ember, és akkor már, mint egy kis közösség megbeszéltük, hogy tudunk és akarunk is együtt gondolkodni, tevékenykedni. A következő hétre egy feladat volt – miután az egyesülethez 10 alapító tag szükséges –, hogy beszéljük meg, kik azok, akiket még be tudunk vonni ebbe a civil szervezetbe. Ebben abszolút konszenzus is lett, és 11 alapító taggal advent második vasárnapján, ügyvéd jelenlétében, már hivatalosan is megtartottuk az alakuló ülésünket. Azt szoktam mondani annak a plusz négy főnek (Hege-düsné Németh Ildikó, Menyhártné Németh Rita, Horváth Dénes és Szalai Áron), akik a második vasárnap kapcsolódtak be és így letünk teljesekek, hogy az igazi érdem és a felelősség is az övék, mert az első hat ember, az csak az én meg-látásom alapján lett kiválasztva, de őket már egy közösség találta méltónak arra, hogy részt vegyenek ebben a folyamatban.

M. A.: *És hogy választódott ki ez a tizenegy ember?*

Sz. V.: Nekem egy szempontom volt, hogy elfogadja őket a tágabb közösség, értem itt most a falut alatta. Tehát köztisztületben álló személyek legyenek. Ha 30 évet eltölt az ember egy településen, akkor látja meg tudja, hogy kik azok az emberek, akik köztisztületnek örvendenek, akiknek a megjelenése, a megszólalása min-

Az első Közi Horváth József Ösztöndíjat adja át Póczáné Németh Alojzia elnök asszony Barbély Erikának

dig figyelmet vált ki, vagy megbecsüléssel jár. Akik esetleg már az elmúlt években, évtizedekben is próbáltak aktívak lenni, vagy amikor erre lehetőségük volt, akkor aktívak is voltak.

M. A.: *Beszélhetünk tehát egy indíttatásról és egy helyismeretről Agyagosszergényben, amik ösztönöztek és a munkád elkezdését lehetővé tették. Végiggondoltad Agyagosszergény általad elképzelhető jövőjét, terveidet megosztottad azokkal, akikkel együtt akartál és akarsz dolgozni. Eltelt öt év. Mit mozdított el ez az öt év benned, abban a szűk körben, akikkel összeálltatok, és mit a faluban?*

Sz. V.: Amit Lakiteleken elsajátított az ember, azt vitte haza magával. Az elképzelésekhez a Közi Horváth József Népfőiskola egy keret volt. Mi arra próbáltunk törekedni, minél több területet érintve, hogy elsősorban programokkal, előadásokkal megmozdítsuk az embereket. Hogy ha megkérdezik tőlük, hogy mi van Agyagosszergényben? – ne az legyen a válasz, hogy „semmi”. Innen indultunk. Havi egy-egy előadással, rendezvénnyel, és az emberek mindennapjaira hatással lévő témákkal igyekeztünk az

embereket vonzani. Ebből építkeztünk. Közben továbbra is jártam Lakitelekre, hiszen az Apor Vilmos Közéleti Kollégium még folyamatban volt. A látókörünk kiszélesítésével teljesedett ki a kapcsolatrendszerünk, a kapcsolati hálónk is. Egy-egy kollégista társammal, mentorral a mai napig jó és szoros a kapcsolat. Továbbra is töltekezünk, egymás ötleteit csiszoljuk és gyűjtjük a jó példákat. Külön szeretném megemlíteni Bágya Ritát, aki nem csak az AVKK-nak volt mentora, de nyugodt szívvel mondhatom, hogy a Közi Horváth József Népfőiskola életében is hasonló szerepet tölt be.

Úgy gondolom, amikor az ember népfőiskolát szervez vagy alakít, akkor nem kell a spanyolviaszt feltalálni. Azért ennek hosszú hagyománya, története van – vissza kell nyúlni hozzá. A Sopron vármegyei Egyházásfalú településen Apor püspök idejében például működött egy Széchenyi Népfőiskola. Voltak agyagosszergényi tagjai. Tudjuk, hogy a két háború között hogy működött, mi volt a népfőiskola. Az ember elővette az akkor leírtakat, megnézte, mi az, ami adaptálható, mi az, ami a

21. században, 60 évvel később is felhasználható. Aztán megnéztem mi az a tudás, tapasztalat, amit Lakitelekről „a szellemi fővárosból” el tud hozni, haza tud vinni az ember. Mellé folyamatosan jártam a helyeket, a településeket, a különböző rendezvényeket, programokat, és figyeltem, kerestem és hazavittem a jó példákat. Amire lehetőségünk adódott, azt próbáltuk beépíteni a Közi Horváth József Népfőiskolába. Nem kis felelősséggel indultunk, hiszen a névadónk Mons. Dr. Közi Horváth József.

M. A.: *Hogy zajlott az ő beemelése a jelenbe, és közismertté tétele?*

Sz. V.: Már a megalakulásunkor beadtunk a képviselő-testületnek egy kérelmet, hogy névadónkat, Közi Horváth Józsefet posztumusz díszpolgári címben részesítsék. Jól tudjuk, ez nem jár semmivel, ez inkább egy erkölcsi elismerés. Az akkori képviselő-testület (benne kettő pedagógussal), egyhangúan leszavazták, és nem adtak ki posztumusz díszpolgári címet. Természetesen az idő és a Gondviselés dolgozott: a 2014-es helyhatósági választásokon, polgármestertől a képviselő testületig teljes váltás volt a településen és új öt fővel állt föl a képviselő-testület. Nem csak én gondolom úgy, többen mondták Agyagosszergényben, hogy e változáshoz jelentősen hozzájárult a népfőiskola tevékenysége, a településen betöltött szerepe, és részvétele a feladatokban. Ezt követően a községben felpozícióba került az élet. Részből népfőiskolai alapítókiból alakult egy kerékpáros klub, egy asztalitenisz klub. A népfőiskola által elindított kézműves tanfolyamokból alakult egy kézműves szakkör. Azóta is alakulnak és létre jönnek újabb és újabb kis közösségek, amelyekben megtalálhatja mindenki a saját maga számítását. És hála Istennek ezek élők

közösségek. Olyan emberek szervezik, illetve vállalják fel, akikre lehet számítani, tehát hosszú távon is lehet a szerveződéseknek perspektívája. Érzékelhető, hogy az emberek próbálják összeegyeztetni a munkájukkal, a napi teendőikkel, tehát felelősséget éreznek az iránt, amit vállaltak.

Azt lehet mondani, hogy abból, amit jómagam elindítottam és 11 ember elképzelt, annak a hasznélvezője már a település teljes egésze, hiszen a különböző tevékenységi körök már az egész falut lefedik. Ez, amiről beszélek, ez a népfőiskola agyagosszergényi része. Közben bekapcsolódtunk a *72 óra kompromisszumok nélkül* programba. Felélesztettük a *Kihívás napját*, amire mindig is jó emlékekkel gondoltam vissza gyerekkoromból, amikor még édesanyám képviselőként és művelődésiház-vezetőként foglalkozott vele, a '90-es években. De volt, amit nem támogattunk. A falunapot. Az egy pénzkidobás volt. Meg is szűnt. Az önkormányzat megszüntette, és lett helyette egy nyárbúcsúztató családi nap. Nem a külsőségeken, meg a dínomdánomon van a hangsúly, hanem például a süteményes versenyen, ahova mindenki elviheti a sajátját, és még egy kis díjazásban, elismerésben is részesül. Hála Istennek, amellyel, hogy visszanyerik az emberek az agyagosszergényiségüket, egy kis lokálpatrióta identitás is kezd kialakulni – a működő szervezeteknek köszönhetően.

A Közi Horváth József Népfőiskola, a mi népfőiskolánk, akarva-akaratlanul, de mára már túlnyúlt a településen. Mindenki előtt nyitva áll az ajtónk, aki jó szívrrel érkezik hozzánk.

Különleges figyelmet fordítunk a fiatalokra. Néha úgy érzem, ez az egyik legnagyobb kihívás, és ahogy máshol is látom a dolgok folyását, ezzel nem vagyunk egyedül. Nem egy könnyű feladat, de

különösen értékes tagjai a közösségnek. Ahol egy énekre, versre, vagy más fellépőre van szükség, mi mindig őket hívjuk. Egyrészt mert büszkék vagyunk Agyagosszergény tehetséges fiataljaira, másrészt meg hadd legyünk együtt büszkék a családtagokkal. Hiszen a rendezvényünkre eljönnek a fellépő gyermekek szülei, nagyszülei, osztálytársai, barátai, és együtt örülünk. Együtt, egymásnak.

Egy kezdeti vállalásunk volt – és az öt év alatt minden évben sikerül teljesíteni – a Közi Horváth József Ösztöndíj. Ez kizárólag agyagosszergényi, kezdetben a felsőoktatásban, 2015 óta azonban, a középfokú tanulmányokat folytató diákokat is bevontuk ebbe a körbe – ösztöndíjra pályázhatnak. Minden évben van egy esszé téma és annak kidolgozásával, beadásával lehet pályázni, valamint nézzük a fiatal aktivitását a népfőiskolai rendezvényeken és a népfőiskola életében. Adott tanévre 50 ezer forinttal tudjuk segíteni a fiatal, ösztöndíjat nyert pályázót. Az 50 ezer forint nem nagy összeg, de megbecsülendő a mai világban, főleg, hogy ezt egy civil szervezet évről-évre biztosítja egy-egy fiatal számára.

Galavics Márta és Menyhártné Rita hőveji csipkevarrást tanulnak Szigethy Istvánné népi iparművész, hőveji hímzőtől a Közi Horváth József Népfőiskola által indított tanfolyamon

M. A.: *Győr-Moson-Sopron megyéről, az ország nyugati részéről van szó Agyagosszergény esetében. Ahol rendelkezésre állnak munkalehetőségek, elfogadható az életszínvonal. Ilyen körülmények között különösen adódhatna a fiatalok családi életre való felkészítése, lányoknak a háziasszonyképző. Nem szerepelnek a terveitek között?*

Sz. V.: Elképzelések, tervek vannak erre vonatkozóan is. Éppen a háziasszonyképző elnevezéssel. Infrastruktúra egyelőre nem áll úgy rendelkezésünkre, hogy ezt meg tudnánk valósítani. Eddig három tanfolyamunk volt: egy német idegennyelvű és két kézműves, melyből az egyik egy hőveji csipke, a másik pedig egy horgolástanfolyam volt.

Az idei év tavaszán nagy áttörés történt, mert a jelenlegi önkormányzatnak és képviselő-testületnek köszönhetően a Közi Horváth József Népfőiskola megkapta az agyagosszergényi általános iskola azon részét, amelyben nincs oktatás. Sajnos a településen már megszűnt a felső tagozat és így négy tanterem teljesen üresen állt. Mi jeleztük az önkormányzat felé, hogy mielőtt teljesen az enyészeté lenne – mind tudjuk, hogy amit nem használnak, előbb-utóbb milyen sorsra jut –, mi ezt szívesen belaknánk, és a lehetőségeinkhez képest felújítanánk. Gazdái lennénk. Házigazdái, és ezzel megnyitnánk az agyagosszergényiek és a környéken élők számára rendezvényeinkkel, programjainkkal. Örömmel mondhatom, hogy megkaptuk a helyet, és ha majd elindul a felújítási és rendbetételei folyamat, akkor lesz lehetőség arra, hogy ilyenekben is gondolkodjunk.

Nem kisebb a feladatunk, a felelőségünk, mint ebben az épületben is helyet és teret adni a Közi Horváth József-i gondolkodásmód kiteljesedésének, a magyarságtu-

dat elmélyülésének, a kereszténységre való nevelés és példaadás mintájának, a hagyományaink ápolásának, értékeink közvetítésének és továbbadásának, valamint a településtudat újbóli megerősödésének. Ez a küldetésünk.

M. A.: *Itt a nyugati határszélen, ahol az emberek átmennek dolgozni Ausztriába, ahol az életük nem anyanyelvi környezetben zajlik, óhatatlanul sérül az önérzetük, különösen fontos lehet, ha Agyagosszergényben olyan dolgokat csináltak, amik az odaát napról napra megélt hiányokat pótolja.*

Sz. V.: Valóban itt az emberek egy része még idehaza, a nagyobb része már Ausztriában, külföldön dolgozik. Speciális határ menti helyzetünkhöz igazítottuk a Népfőiskola életét is. Itt most arra gondolok, hogy például sosem merült fel bennünk, hogy hétköznapi rendezvényt szervezzünk. Itt jól lehet látni, hogy a hétvége három napjából hol van az, ahol helye van a népfőiskolai rendezvényeknek.

Öntudatos egy nép az agyagosszergényi, nem az a sérülékeny típus, bár tény, hogy sokan több időt töltenek Ausztriában a munkájuk miatt, mint otthon. De a rendezvényeink alkalmával figyelünk arra is, hogy a lehetőség

szerint minél több embert be tudjunk vonni a településről. Ilyen a Szent László napi búcsú is. Amikor hazajönnek az elszármazottak, ahol újra találkozhatnak a rokonok, a barátok és ahol újra egyek lehetünk, ha csak pár napra is, de teljességben és egységben.

Igaz, a népfőiskolánknak, hogy mindez létrejöhessen, e búcsút is meg kellett reformálni. „Elköszöntünk” a műanyag, a bővli, a mindenféle lim-lomos árusoktól és életre hívtunk az első évtől kezdődően egy, a Szent László napi, tehát a búcsúhoz kapcsolódó hagyományörző rendezvényt. Ennek két fő tartalmi eleme van. Az egyik egy kiállítás, a helyi értékek felvonultatásával, különböző témakörökben, melyet már ötödik éve csinálunk. Bevallom, nem könnyű feladat újra és újra megtölteni a teret tartalommal, hogy az mindig minőségi, izléses és új legyen, de a településhez köthető legyen és az emberek magukénak érezzék. De eddig sikerrel jártunk. A búcsú másik fő eleme, hogy minden esztendőben más és más mesterségeket hívunk meg. Olyan népi iparművészeket, akik nem csak árulni jönnek, de be is mutatják mesterségüket, melyeket a helyszínen a gyermekek és a fiatalok ki is próbálhatnak.

Agyagosszergényi verbunkot táncolnak helyi fiatalok a Közi Horváth József Népfőiskola által 2012-ben életre hívott, Szent László Napi hagyományörző rendezvényen

De hogy példát is mondjak. Három évvel ezelőtt – 2013-ban – az alapító társakkal együtt végigjártunk minden egyes házat és arra kértük lakóit, hogy ha a 20. századból őriznek fényképeket, akkor azt adják „kölcson” a népfőiskolának és mi digitalizáljuk, kinagyíttatjuk, az eredetét természetesen visszaadtuk. Az elképzelés az volt, hogy ezekből a fényképekből készítsünk egy kiállítást. Közel 500 kép gyűlt így össze. 700 embert sikerült azzal a kiállítással megmozgatnunk. Arról nem beszélve, hogy milyen szellemi és eszmei értéket képező anyag lett így a népfőiskola és a helyi értéktár birtokában. Sajnos jelenleg, még hely hiányában (a nemrég megkapott iskolai rész még felújításra, és ahhoz, hogy ez elkezdődhessen anyagi hozzájárulásokra vár) ez az 500 kép egy cipős dobozban várja, hogy új és tágasabb helyére költözhessen. Bár a képek eddig sem várakoztak tetlenül s hiába. A 2016 októberi három napos rendezvényünkre, ami a forradalom 60. évfordulójához kötődött, kiegészülve az elszármazottak világtalálkozójával, ebből az 500 képből egy 80 oldalas, 150 képet tartalmazó fotóalbumot készítettünk, amit minden elszármazott ajándékba megkapott.

Érdekes megfigyelni, hogy ahogy az ember elgondol valamit és elkezd tettekre váltani, mindig társakra lel, és minden jó elképzelés nem csak, hogy megszületik, de tovább él és fejlődik szinte magától. Így voltunk ezzel az elmúlt esztendőben is. Akkor azért „háztunk” – s nem csak mert zarándok közösség az agyagosszergényi –, hogy a zarándok helyekről szerzett kis emlékeket, szentképeket, kegytárgyakat, kiadványokat – minden olyat, amit ilyenkor a lelki élményeken túl hazához az ember – adják oda a népfőiskolának egy kiállítás erejéig s ezzel

Csoportkép a lourdes-i zarándokútról a Miasszonyunk Bazilikánál

járuljanak hozzá a „*Mind zarándokok vagyunk*” címet viselő kiállításunkhoz, melyben szakmai partnerünk Szarka Gábor plébános úr volt. A kiállítás nagy sikert aratott. Ekkor vettem fel plébános úrnak a gondolatot, hogy talán megérett egy olyan közösség – a Közi Horváth József Népfőiskola és a Szent László Plébánia egyházközsége által is –, hogy egy Lourdes-i zarándoklatra sor kerüljön. A '80-as évek végétől a '90-es évek végéig 4 alkalommal volt Agyagosszergényből Lourdes-i zarándoklat. Aztán '99-től nem volt egyetlen egyszer sem. Mára azonban elérkezettnek látszott az idő, megérett rá a közösség is, így a népfőiskola kezdeményezésére és szervezésében idén júliusban eljutottunk Lourdes-ba. Én azt gondolom, Lourdes-ba mindenkinek egyszer el kell jutni. S ha a jó Isten kétszer is megadja az életben az már hatalmas ajándék. A hazafelé vezető úton azt mondtam a zarándoktársaknak, hogy remélem, nem kell újabb 17 évet várni arra, hogy Agyagosszergényből egy újabb lourdes-i zarándoklat elindulhasson. És, ha ehhez egy újabb kiállítást kell megszervezni, örömmel tesszük majd. Hiszen ez is... kiállításnak indult, zarándoklat lett belőle.

Azt mindig is fontosnak tartottam, hogy minden évben le-

gyen egy-egy zarándoklatunk és/vagy kirándulásunk. Nyilván a zarándoklat részét nem kell megmagyaráznom. A kirándulásnál pedig mindent megteszek azért, arra törekszem a szervezésnél, hogy minél több értékes tartalommal legyen megtöltve. S bár Lourdes-ba zarándoklaton voltunk, de hazafelé megálltunk Foglianonál, hogy az első világháború 100. évfordulóján emlékezzünk és emlékeztessünk, megálljunk és fejtegethessünk a közös osztrák-magyar hősi temetőnél. És legalább ennyire fontosnak tartom ezt a hazai utat is, hogy ne csak egy buszos utazáson vegyünk részt, ahol jól érezzük magukat, hanem hogy szellemiekben is tudjunk gyarapodni, gazdagodni és legyen mit otthon mesélni a gyermekeknek, a szülőknek, az unokáknak, az otthon maradtaknak, mert gyönyörű országban élünk és különleges a történelmünk.

M. A.: *Lezsák Sándor elnök úr úgy gondolja, hogy Agyagosszergényben úgy alakul egy népfőiskola, mint ahogyan annak idején magyar falvakban alakult. Fontos erről a helyről tudni az országban, miközben népfőiskola hálózat alakul. Fontos róla minél többet közvetíteni. Hadd álljon példaként.*

Sz. V.: Úgy gondolom, talán mi azért tudunk így működni, ahogy,

Lezsák Sándor az Országgyűlés alelnöke Közi Horváth József sírjánál Agyagosszergényben

Közi Horváth József Népfőiskola-ként, mert szívvel-lélekkel, alázattal és közösségben tesszük a dolgunkat. Ebből a szempontból igen, én is azt gondolom, hogy így nézhetett ki egy kezdeti népfőiskola, szellemisége jegyeiben legalábbis mindenképpen – én mindig is így képzeltem.

Ide hoznék egy egyszerű példát. Rengeteg pályázat, nagyon sok rajzpályázat van országszerte. Amikor négy évvel ezelőtt kiírtuk az első rajzpályázatunkat, „Szent László a lovagkirály” címmel, 12 vagy 13 rajz érkezett. Természetesen nagyon örültünk annak is. Az idei esztendőben ismét kiírtunk egy országos rajzpályázatot alsó tagozatosok részére, most „Az én templomom” címmel. Az volt a kérésünk, hogy a településén levő templomot rajzolja meg, vagy a szívéhez legközelebb állót. Közel 1500 rajz érkezett. Széles körben hirdettük. A négy év alatt a Közi Horváth József Népfőiskolát is jobban megismerték és óriási segítséget adott a Nemzeti Művelődési Intézet hálózata, kapcsolatrendszere is. Általuk a kiírás sokkal több helyre, sokkal több emberhez eljutott, mintha azt a népfőiskola csak a saját szakasos fórumain hirdette volna meg. Közös munka és egy óriási sikertörténet – a számunkra min-

denképpen –, és mint mindennek a településünkön, ennek a történetnek sem itt lett vége. Ugyanis megfogalmazódott bennem a gondolat, hogy milyen jó lenne, ha ez minél több emberhez eljuthatna. A sikert nem magunknak akarjuk tartogatni, nem csak mi, agyagosszergényiek szeretnénk örülni, gyönyörködni ezekben a képekben, hiszen az öröm akkor teljes, ha azt minél több emberrel meg tudjuk osztani, ha mindenkinek meg tudjuk mutatni: ezek a magyar gyermekek templomai, s kicsit talán rejtve szívük titkai is egyben!

A Lakiteleki Népfőiskola támogató segítségével a Kárpát-medencében vándorkiállításra indult

a rajzpályázatból készült kiállítás, melynek első állomása Budapesten, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban, a Nemzeti Fórum által szervezett Kölcsey körön volt, melynek akkori vendége, Márfi Gyula érsek atya volt.

Ez azért is különösen kedves történet számunkra, mert Endrédy Vendel (aki bár a szomszéd település szülöttje, de egyik lezármozottja a Közi Horváth József Népfőiskola alapító tagjai között van), matematika-fizika szakos tanárként igazgató volt a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban, mielőtt zirci apát lett. S hogy a Gondviselés miként fűzi a szálakat, hogy szinte minden mindennel összefügg, Endrédy Vendelhez is kötődik népfőiskolánk. A '90-es évek végéig ugyanis Fertőendrédre rendeztek Endrédy Vendel matematika és fizikaversenyt, azonban az általános iskola megszűnésével ez a versenysorozat is elmaradt. Az idei esztendőben, januárban népfőiskolánk felkarolta ezt az ügyet is, és térségi matematika versenyt szerveztünk. A nagy sikerre való tekintettel már készítjük elő a jövő évi versenyt is.

De a rajzpályázatra visszatérve, mindenhova eljuttatjuk a kiállítást, ahol erre igény van, ahol

„Az én templomom” rajzpályázat zsűrizése közben Póczáné Németh Alojzia elnök asszony és Czinder Györgyné tanárnő

A Közi Horváth József Népfőiskola által életre hívott Endrédy Vendel térségi matematika-verseny megnyitója

szívesen fogadják. November második felében Sopronban, a Liszt Ferenc Kulturális Központban volt látható. Az adventi időszakra az egyeki Szent János Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola jelentkezett be. Márciusban pedig Lakitelekre vándorol a kiállítás, éppen akkor, amikor papi rekollekció lesz a Népfőiskolán, és atyák sokasága gyűlik majd össze egy találkozóra, közös lelki napra. A tanév végén, az utolsó két hétre Ceglédről, a Református Általános Iskola jelezte, hogy a református nagytemplomban, a reformáció 500. évfordulója alkalmából kiállítanak a gyermekműveket. De van még szabad időpont.

M. A.: *Hány rajz szerepel?*

Sz. V.: Negyvennyolc. A 48 rajzból álló kiállítás, kasírozott, A3-as méretű, paszpartu keretes rajzokkal – méltó módon megállja a helyét. Minden rajzhoz van egy kis laminált információs tábla, hogy ki készítette, mit ábrázol a rajz, illetve, aki készítette, melyik iskolába, melyik településre tartozik.

Itt és most hadd köszönjem meg még egyszer a Lakiteleki Népfőiskolának a támogatását, hogy ilyen igényes formában indíthattuk útnak ezt a vándorkiállítást.

„Az én templomom” Vándorkiállítás

A Közi Horváth József Népfőiskola 2016 tavaszán hirdette meg „Az én templomom” című országos rajzpályázatát általános iskola alsó tagozatos diákok részére. A beérkezett közel 1400 rajzból a zsűri 48-at javasolt kiállításra. Kategóriánként tizenegyet, illetve a négy különdíjast. Cél, hogy a Vándorkiállítás a Kárpát-medence mindazon magyarok településeire eljusson, ahol igény van rá és szívesen fogadják.

A Vándorkiállítás elemei:

- 48 db rajz, keménykartonra kasírozott (paszpartuval 55x35 cm), középen akasztóval
- 48 db laminált információs kártya
- 1 db lefűzött névjegyzék
- 1 db Emlékkönyv

Hívja meg Ön is településére, intézményébe a Vándorkiállítást. A meghívás feltételeiről, illetve további részletekről érdeklődni az info@kozihorvathnepfoiskola.hu e-mail címen lehet.

M. A.: *Végeredményben téged intézeti munka is köt, hiszen a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársa vagy, és ezen kívül dolgozol Agyagosszergényben a népfőiskolán. Jól érzed magad, fiatalon ebben a helyzetben, amiben vagy?*

Sz. V.: A népfőiskola a hivatásom. S bár nem kerestem, de a Gondviselés megtalált ezzel a küldetéssel; mert ez nem feladat, ez nem munka. A munkáért fizetést kap az ember és elvégzi a rá kiszabott feladatot. Itt nem erről van szó. Itt az ember tevékenyen alkot, létrehoz valamit. Itt másfajta a felelősség, mint egy munkahelyi feladatnál. Itt a felelősség nem a program, a rendezvény, a tevékenység iránti felelősség – az is persze – de, itt a felelősség a közösség iránt vállalt felelősség és az nagy feladat. Ebben nem lehet hibázni. Nem csinálhatom azt, hogy egy eseményt csak félig szervezek meg, vagy nem foglalkozom egy részével, mert a rendezvényen részt vevők nem rólam, hanem a közösségről állítanak majd ki képet és abban nem lehet hiba. Én elsősorban a közösségért, a közösségnek tartozom felelősséggel.

Szerintem, hogyha ezt valaki teljes szívvel csinálja – azt hiszem, a szív a megfelelő szó erre –, akkor abban nincsen hétvége, nincs szabadnap, nincs este, nincs reggel. Az embernek az agya pörög, forog, mit lehetne, hogy lehetne, mit kellene máshogy, vagy mit kellene hozzátenni, és mi a következő lépés. Mindig vannak újabb és újabb kis célzászlók, amiket el kell érni, amiket ki kell tüzni. Aztán meg hála Istennek ebből meg mindig adódnak mérföldkövek. Ilyen mérföldkő volt számunkra az idei esztendőben a rajzpályázat vagy az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulóján tartott megemlékezésünk, három napos rendezvénysorozatunk, az elszármazottak világtalálkozója-

nak megszervezésével. A közös megemlékezés ünneppé nőtte ki magát, ünneppé, ahol egy család lehettünk, ahol együtt emlékezhettünk és újra egyek lehettünk. Elszármazottak és itthon maradtak – egy közösségben, egységben.

Ez a három nap pénteken egy konferenciával kezdődött. Szombaton – az elszármazottak világtalálkozóján – arra kértük a résztvevőket, hogy írják meg (akár csak ezzel a három nappal kapcsolatban), amit átéltek, írják meg a szülőfalujukhoz kötődő gyermeki emlényeiket is. Vasárnap ünnepi szentmisével kezdünk, majd az október 23-i megemlékezésén Dr. Kelemen Andrással, az Országgyűlés elnökének külügyi főtanácsadójával, a rendezvény főszónokával közösen emlékezünk. Azt tervezzük, hogy a 12. kiadványunk témája ennek a három napnak a megörökítése lesz egy igényes kiadvány formájában.

M. A.: *És Közi Horváth József?*

Sz. V.: Nem véletlen, hogy Közi Horváth és kora kutató vált belőlem. Voltak olyan történelmi személyiségek, akik megnyilatkoztak Közi Horváthtal kapcsolatban, ezeket próbálom összegyűjteni, rendszerezni és megjeleníteni. Ezért indítottuk el az országgyűlési beszédeinek a sorozatát, ezért indítottuk el a röpiratainak a sorozatát is, aminek a második részét épp most, az októberi, az '56-os eseményekhez kapcsolódóan adtuk ki. Az elsőt, a *Korunk legnagyobb veszedelmét*, Közi Horváth József még '36-ban, mint az Actio Catholica* országos titkára adta ki. Aztán a másik kettőt már emigrációban jelentette meg a Nemzetörnek a hasábjain.

Később egy-egy röpirat formájában. Az egyik röpirat a *Rafinált vallásüldözés Magyarországon* címet viseli. A harmadik a *Magyarország és kereszténység '56-ban*. Mind a három téma a kommunizmussal és a vörös diktatúrával foglalkozik, arra világít rá és azt ítéli el. A 60. évforduló kapcsán lehetőségünk nyílt arra, hogy ezt a hármat, újra meg tudtuk jelentetni és be tudtuk mutatni.

Fontosnak tartom megjeleníteni ezeket a kiadványokat, de még fontosabbnak felkeresni, felkutatni a még élő tanukat. Nagy szívfájdalmam, hogy egyre kevesebb az a személy, aki társként, koronatanúként, bajtársként még él és a korról hiteles képet tud adni. Mikor elindultunk, felvettük a kapcsolatot Skultéty Csabával (ő tavaly decemberben hunyt el), nagyon közeli barátja volt Közi Horváth Józsefnek. Nagyon örültem, hogy tudtunk egy videós interjúanyagot készíteni vele, szoros kapcsolatban voltunk. Borbándi Gyulával kapcsolat-felvételi stádiumban voltunk, mikor ő két évvel ezelőtt elhunyt. Sajnos vele már nem beszélhettünk személyesen. De volt örömünk is ezen a területen, hiszen Prof. Dr. Horváth János egykori korelnök úr, most utazó nagykövet, Közi Horváth József országgyűlési beszédeinek (a sorozat első részének) kiadásához személyesen írt ajánlást, valamint a könyvbemutatójára is eljött s megosztotta velünk közös emlékeiket.

Vigyázni, őrizni és gyűjteni kell e kincseket és példát venni elődeink életéről. Azt hiszem, ez is feladatunk Agyagosszergényben a Közi Horváth József Népfőiskolán.

Közi Horváth József

– 1903. szeptember 25-én született Agyagoston

– 1927. június 29-én szentelték pappá

– 1929-ben szerezte meg a teológia doktori címet

– 1931-ben a győri kisseminárium prefektusa, valamint szerkesztője lett a Káptalan napilapjának

– 1935-ben Serédi Jusztinián bíboros, hercegprímás a Katolikus Akció (Actio Catholica) országos titkárává nevezte ki

– az 1938-as Szent István jubileumi év és a budapesti Eucharisztikus Kongresszus előkészítésében és megrendezésében aktívan részt vett

– 1939-ben Győrben országgyűlési képviselőnek választották

– 1941-ben XII. Pius érdemei elismerésül pápai kamarássá nevezte ki

– 1944. március 22-én egyedül tiltakozott az országgyűlésben a hitleri csapatok bevonulása ellen

– 1944. november 2-án elítélte a zsidók tömeges deportálását

– 1946 őszétől a budai Szent Imre Kollégium igazgatója

– 1948 nyarán kényszerült elhagyni az országot

– 1949 szeptemberében Párizsban megalakítja a Magyar Keresztény Népmozgalmat

– 1950-től a Magyar Nemzeti Bizottmány Végrehajtó Bizottságának a tagja, 1952 áprilisi lemondásáig a Menekültügyi Bizottság vezetője

* Az Actio Catholica (magyarul *Katolikus Akció*, rövidítve AC) a katolikus egyház kiemelkedően fontos mozgalma volt az első világháború és a második vatikáni zsinat közötti időszakban. XI. Piusz pápa (1922–1939) buzdítására a világ számos országában létrehozták azzal a céllal, hogy a világi híveket bevonják az egyház életébe és munkájába. Az AC az Egyház apostoli küldetése szerinti tevékenységet folytat, ennyiben különbözik a társulatoktól és egyesületektől, melyek csak egy-egy konkrét területen tevékenykednek. Magyarországon a püspöki kar alapította 1932-ben, hivatalosan egészen az 1990-es rendszerváltásig fennmaradt.

– 1950-57 a Közép-európai Kereszténydemokrata Unió elnöke

– 1957-65 Münchenben a Paulinum diákokotthon vezetője

– 1965-88 Oberhachingban az egyházmegyei Karitásztöbbség elnöke

– 1970 novemberében alakított Európai Szabad Magyar Kongresszus elnöke

– 1988. május 26-án megtörtént Teremtőjéhez

– 1992. november 4. az újratemetésének napja. Végrendelete szerint szülőfalujában, Agyagosszergényben

Sz. V.: Sokan ismerik Közi Horváth Józsefet, csak valamilyen foglalkoztatással nem foglalkoztak vele, ez a katolikus reformnemzedék valahogy elfelejtődött. De formálódik bennem egy gondolat, hiszen 2017 novemberében lesz Közi Horváth József újratemetésének 25., 2018-ban a halálának a 30. és születésének a 115. évfordulója. 2017 novemberétől 2018 szeptemberéig egy Közi Horváth Emlékévet hirdetünk majd, mellyel a szándékunk, hogy betöltsük azt az űrt, amely méltatlanul tátong a magyar történelemben és egyháztörténelemben. Közi Horváth József hagyatékával és a 20. századi keresztény reformnemzedékkel foglalkozunk.

Tudta például, hogy Közi Horváth József volt az egyetlen, aki 1944-ben felszólalt a német megszállás ellen a Parlamentben? Majd aztán novemberben a deportálás ellen szintén felszólalt. '47 után emigrációba kényszerült. Az emigrációnak, a Magyar Nemzeti Bizottmányának egy meghatározó tagja volt. Agyagosszergényből. Ennek a szűk vezetői rétegnek, a Magyar Nemzeti Bizottmányának tagja volt. Amelyik tudottan egy gazdag tudással, szellemi impulzussal megáldott

réteg volt, amelyik 1947 után emigrációba került. Közi Horváth '88-ban halt meg, és a végrendelete szerint akkor hozták haza és akkor került Agyagosszergényben, a szülőfalujában végső nyughelyére, amikor Magyarország szabad lett. Közi Horváth József szellemi hagyatéka nagyon gazdag és mi azon leszünk, hogy a népfőiskolán keresztül ezt a gazdagságot minél több emberhez eljuttathassuk.

Öt éves a Közi Horváth József Népfőiskola december 4-én, és a Gondviselés kegyelméből éppen advent második vasárnapján. A hivatalos megalakulásunk napján. Az öt éves évfordulónkat is egy kis ünnepség keretében, méltóan ünnepelhetjük meg.

M. A.: *Érdekelne engem, hogy fiatalemberként, feleséggel, hogy illeszthetők össze az életek és a népfőiskola. A feleséged is bekapcsolódna Agyagosszergényben a munkádba, a népfőiskola munkájába?*

Sz. V.: Viktóriával, a feleséggel az az elképzelésünk, hogy szeretnénk Agyagosszergényben letelepedni. Ennek több oka van, ebből csak az egyik a megsokasodott tevékenység és feladat a népfőiskola körül. Ő – a foglalkozásától függetlenül – nagyon szeret kézműveskedni, és büszkén mondhatom, hogy nagyon tud is.

A háromnapos rendezvényünk középső napján, október 22-én, az elszármazottak világtalálkozóján, az egyik ajándék a feleségem hűtőmágnese volt. Ő készítette saját kezével. Mind a 400 darabot. És bár a hosszú távú elképzelésünk természetesen a család, de a gyerekeknevelés mellett az is fontos, hogy ezt a meglévő tehetségét, amivel a jó Isten megáldotta, ki tudja bontakoztatni, a maga javára, az emberek örömeire és a népfőiskolánk büszkeségére.

M. A.: *És be is tud illeszkedni a faluba?*

Sz. V.: Igen. Ő Vas megyei, Szentgotthárd mellől egy kis faluból származik. Hét éve ismerjük egymást, most volt az esküvőnk, idén májusban, mely igazi lelki megnyugvást hozott. Élünk mindketten városban, tudjuk, mit nem szeretnénk. De azt is tudjuk, mit igen. Azt szeretnénk, hogy a gyerekeink falun szocializálódjanak. S egészséges identitásuk, értékrendjük, szellemiségük és gondolkodásuk lehessen a város „zajszennyezettsége és rohanó, felszínes figyelmetlensége” nélkül. Mi ezért tartjuk fontosnak, hogy falun nőjenek fel a gyerekeink is.

M. A.: *Kedves Viktor, kívánok nektek örömteli, szép életet. Köszönöm a beszélgetést.*

Sz. V.: Én is köszönöm.

SZALAI VIKTOR a Nemzeti Művelődési Intézet népfőiskolai koordinátora. Kezdeményezésére 2011 novemberében alakult meg a Közi Horváth József Népfőiskola Agyagosszergényben. A Lakitelek Népfőiskola által indított Apor Vilmos Közéleti Kollégium tagja. Korábban dolgozott a soproni székhelyű Corvinus Rádiónál és készített műsorokat a Magyar Katolikus Rádióknak. Részt vett a Lakiteleki Népfőiskola által szervezett Garam mente Értékfeltáró Kollégium munkájában. A Népfőiskola megalakulása óta kutatja Közi Horváth József életmunkásságát. A Közi Horváth József Népfőiskola által megjelentett kiadványok közül hatnak szerkesztője és egynek társszerkesztője.

MÁTYUS ALIZ író, falukutató, lapszerkesztő.